

Jaarplan 2023

(CGTC en Erfgoedpartners)

Voorwoord

Moi,

Voor u ligt het gecombineerde Jaarplan 2023 van Centrum Groninger Taal & Cultuur (CGTC) dat begint op bladzijde 4 en Erfgoedpartners dat begint op bladzijde 16. Vanaf 2021 werken we samen onder één bestuur en vanuit één kantoor. Ondanks de lockdowns zijn we steeds meer één team geworden, waarbij we activiteiten op elkaar afstemmen en daar waar mogelijk samen oppakken. Dat gebeurt bij de verschillende manifestaties voor publiek zoals Oktober Kindermaand en het GRN festival, maar ook bij publicaties zoals de Erfgoedloper en Erfgoednieuws of ondersteuning zoals www.erfgoedvrijwilliger.nl en digitalisering. Komend jaar gaan we dit uitbreiden naar erfgoededucatie en delen we een vakspecialist. Ondanks deze onzekere tijden investeren we in extra menskracht op het gebied van educatie en bij het versterken van netwerken. Op het gebied van wetenschappelijk onderzoek zal naast taalonderzoek ook cultuurhistorie een belangrijke pijler worden, waarbij erfgoedorganisaties en Groningers worden betrokken. Beide organisaties treden samen naar buiten als het gaat om de versterking van het erfgoedbeleid bij provincie en gemeenten, maar benaderen vanuit de eigen stichting de verschillende achterbannen met activiteiten waar deze erfgoedprofessionals en -liefhebbers behoefte aan hebben.

Het wordt een spannend jaar omdat we financieel onzekere tijden tegemoet gaan. Dat kan betekenen dat dit Jaarplan met deze begroting moet worden herzien omdat de omstandigheden daarom vragen. Vooralsnog is rekening gehouden met een gewone stijging van de kosten. Extra spannend is de zoektocht naar nieuwe huisvesting, waarbij de voorwaarde is dat de kosten niet hoger mogen worden dan de huidige kosten.

De financiële basis bij Erfgoedpartners en Centrum Groninger Taal & Cultuur is op orde en de organisatie is flexibel opgezet. Naast een aantal vaste medewerkers, zijn er ook mensen die op eigen verzoek werken vanuit een flexibel contract. Het betreft specialisten die graag op deze manier inzetbaar willen blijven. Voor deze groep worden jaarlijks nieuwe afspraken gemaakt over inzet voor activiteiten en projecten.

Vanaf 2020 wordt vooral hybride gewerkt, wat hogere eisen stelt aan de automatisering. Hiervoor is extra financiële ruimte gereserveerd.

Ook komend jaar zullen we vol energie onze schouders zetten onder de ondersteuning van erfgoedinstellingen in de provincie Groningen. Hoe wij dit gaan doen leest u in onze Jaarplannen met bijbehorende begrotingen. Ik hoop met velen dat deze begroting niet hoeft te worden herzien en dat we in 2023 een mooi jaar tegemoet gaan. Wij hebben er zin in.

Roeli Broekhuis, directeur
Centrum Groninger Taal & Cultuur | Erfgoedpartners

Visie

Als je Groningers vraagt waarom ze in deze provincie wonen, krijg je vaak een enthousiast verhaal over de aanwezigheid van cultuur en erfgoed. Het landschap, de steden en dorpen, kerken, borgen, molens, boerderijen, orgels en de eigen manier van leven, eten, feestvieren en uitdrukken: geen woord te veel maar wel duidelijk. Al deze elementen maken dat we ons als bewoners thuis voelen en in een veranderende wereld is dat van groot belang. Ook mensen die niet in Groningen zijn geboren, maken zich deze cultuur vaak eigen of kiezen er zelfs voor om in Groningen te blijven wonen.

In de kern betekent dit dat erfgoed van belang is voor de provincie en dat samen zorgdragen voor dit erfgoed het gevoel van gemeenschappelijkheid en binding met de samenleving versterkt. In Groningen zijn veel mensen actief betrokken bij het behouden, beheren, presenteren en onderzoeken van erfgoed. Rondom een kleine groep professionals zijn veel vrijwilligers betrokken, op alle niveaus en vaak met veel verantwoordelijkheden. Dit versterkt de maatschappelijke samenhang binnen gemeenschappen en geeft een positieve stimulans om voor elkaar en de samenleving te zorgen. Dat begint al jong bij het betrekken van kinderen bij erfgoed en dat gaat tot op latere leeftijd door, waarbij het niet uitmaakt of mensen al generaties lang in Groningen wonen of net zijn gearriveerd. Wij verbinden vanuit het Centrum Groninger Taal & Cultuur en Erfgoedpartners deze mensen binnen een netwerk en bieden advies en ondersteuning aan. Daarbij benutten we de aanwezige deskundigheid die binnen dit netwerk aanwezig is en voegen we toe wat niet aanwezig is.

Omdat het belang van erfgoed voor de inrichting, de kwaliteit van de leefomgeving en de identiteit van de inwoners steeds belangrijker wordt, wil Erfgoedpartners in nauwe samenwerking met CGTC meedenken met gemeenten en toeristische ondernemers over de culturele biografie van de regio waarbij het landschap, de monumenten, materieel en immaterieel erfgoed in samenhang een plaats krijgen. Zo kunnen de organisaties een antwoord geven op de vraag van landschapsorganisaties en de provincie (ERL) om mee te denken over de inrichting en ontwikkeling van de provincie Groningen.

Missie

De gezamenlijke missie van Centrum Groninger Taal & Cultuur | Erfgoedpartners luidt als volgt:

Erfgoed vormt een levend(ig) deel van de Groningse samenleving. Musea, kerken, molens, borgen, orgels, maar ook taal, verhalen en gewoontes vormen het hart van de Groningse samenleving, toen, nu en later. Erfgoedpartners en Centrum Groninger Taal & Cultuur leveren hier een bijdrage aan door vraag en behoefte van het werkveld in al deze erfgoedonderwerpen centraal te stellen. Naast een ondersteunende en adviserende rol hebben we ook de rol van uitvoerder, als het veld daar om vraagt.

Jaarplan 2022 CGTC

Algemeen

Centrum Groninger Taal & Cultuur (CGTC) is de provinciale steunorganisatie voor immaterieel erfgoed. De organisatie is het resultaat van een fusie tussen het Huis van de Groninger Cultuur en het Bureau Groninger Taal en Cultuur. Hiermee zijn een wetenschappelijke en publieke benadering van het immaterieel erfgoed samengebracht. De fusie is in 2018 op verzoek van de Provincie Groningen tot stand gekomen in 2018.

CGTC is sinds 1953 de voortzetting van een lange traditie van studie naar en promotie van het Nedersaksisch en Gronings Erfgoed. In de loop der jaren is streektaal en cultuur aangehaakt bij de ontwikkeling van immaterieel erfgoed waardoor het blikveld breder is geworden. Tradities, gewoontes, muziek en eten zijn voorbeelden van toegevoegde aandachtsvelden. Het zijn uitingen van identiteitsbeleving en trots die in een tijdperk van digitalisering, mondialisering en verzakelijking steeds belangrijker worden. Wetenschappelijk onderzoek en publieksactiviteiten zijn door de CGTC fusie in 2018 met elkaar verbonden geraakt.

Jaarplan uitgangspunten

Het Jaarplan is opgedeeld in verschillende thema's:

- Bewaren en behouden
- Gebruiken en presenteren
- Kennis delen
- Visie ontwikkelen
- Samenleving betrekken

Bewaren en behouden

WoordWaark

Digitalisering biedt ongekende nieuwe mogelijkheden voor het gebruik van en onderzoek naar taal en ook naar streektalen. *WoordWaark* wordt dé database van het Gronings in woord, beeld en geschrift. Dankzij de financiële bijdrage van een fonds in 2022 is het mogelijk om de functionaliteit van de website te verbeteren en meer inhoud toe te voegen. De database bevat niet alleen een woordenboek van het Gronings, maar ook een veelheid aan andere en andersoortige gegevens over het Gronings waaronder Groningstalige teksten, geluidsmateriaal, beeldmateriaal, en onderzoeksgegevens. Het bijzondere aan het project is de manier waarop het publiek wordt ingezet om gegevens te verzamelen waardoor tegelijkertijd de bewustwording van de eigen taal en cultuur sterk worden bevorderd. Dankzij een slimme digitale aanpak kunnen gegevens op een geografisch gezien fijnmazige wijze worden aangeboden en krijgen behalve voor de sprekers zelf ook waarde als een toeristisch interessante staalkaart van immaterieel erfgoed in de provincie. Door middel van een sprekende kaart-interface zal het bijvoorbeeld mogelijk zijn om opnames uit een bepaald dorp/bepaalde regio te beluisteren, om teksten te

lezen, en filmfragmenten of relevant ander beeldmateriaal te bekijken. Al dit materiaal zal zodanig worden ontsloten dat het publiek onmiddellijk kan bijdragen. Alle bovengenoemde projecten leveren gegevens (tekst of audio-opnames) op die zullen worden gebruikt om *WoordWaark* voortdurend uit te breiden.

Kennis delen

Het project *Van Old naar Jong* en *Stemmen van Grunnen* wordt in 2023 doorontwikkeld met als doel de kwaliteit van het Gronings in kaart te brengen door uitspraakinformatie te verzamelen. Wat is de kwaliteit van het Gronings en hoe is deze veranderd in de laatste decennia? Het Gronings kent vanouds, door zijn duidelijk van elkaar te onderscheiden dialectgebieden, veel variatie. De taal is echter in beweging en waarneming leert dat het Gronings van vroeger en nu niet meer hetzelfde zijn. Het doel van twee vierjarige promotieprojecten is om deze veranderingen in kaart te brengen en om nieuwe digitale technieken te ontwikkelen die ingezet kunnen worden voor de analyse van dialectdata. We gebruiken voor dit onderzoek onder meer gegevens van een groot publiekgericht project *Stemmen van Grunnen* (zie onder) als deel van *WoordWaark* (zie eerder), maar ook verzamelen we door middel van veldwerk (met het mobiele laboratorium van de Faculteit der Letteren, SPRAAKLAB) nieuwe data. Niet alleen verzamelen we data, maar de manier waarop we dit doen – door middel van leuke quizspannende quizzen en in een aantrekkelijk mobiel laboratorium – is er ook op gericht om de eigen streektaal als bindmiddel van de Groningse gemeenschap veel meer onder de aandacht te brengen en positieve bewustwording te genereren. We combineren bestaande (vroegere) verzamelingen van Groningse uitspraakgegevens met onze nieuwe data om zo inzicht te krijgen in de variatie en verandering van de streektaal.

Digitale technieken voor minderheidstalen

Vanwege de relatief beperkte beschikbaarheid van data (maar zie *Woordwaark*) zijn er relatief weinig digitale technieken beschikbaar voor het Gronings. Denk aan tekst-naar-spraak systemen, zinsontledingssystemen, vertaalsystemen, et cetera. In twee promotieprojecten en in een samenwerkingsproject met het Centrum voor Informatie Technologie van de Rijksuniversiteit Groningen proberen we op dit gebied stappen te zetten. Zo ontwikkelen we met het CIT een tekst-naar-spraak systeem, en zijn promovendus Martijn Bartelds en promovendus Wietse de Vries (i.s.m. Prof. Malvina Nissim) bezig om technieken voor zowel tekst als spraak voor het Gronings toepasbaar te maken. Zo hebben we inmiddels een programma ontwikkeld die goed in staat is op basis van audio opnames te kwantificeren hoeveel twee uitspraken van elkaar verschillen, en hebben we de eerste stappen gemaakt om Groningse tekst te kunnen analyseren (door een zogenaamde *Part-of-Speech* analyse, waar woorden geassocieerd worden op basis van hun woordsoort, zoals bijv. werkwoorden, naamwoorden, etc.).

Stemmen van Grunnen

Voor het project *Stemmen van Grunnen*, onderdeel van *Woordwaark*, wordt in de vorm van een quiz gegevens over de veranderende uitspraak van het Gronings verzameld. Dit project haakte aan bij een aantal onderzoeken in de andere provincies (Friesland en Limburg) en is een voorbeeld van *citizen science*. Aan het initiële ‘Stimmen fan Fryslân’-project hebben meer dan 14.000 mensen een bijdrage geleverd. Resultaat van de Groningse variant van het project is een beter inzicht te krijgen in de veranderingen in het Gronings in de afgelopen 40 jaar. De quiz wordt veel gebruikt tijdens publieksevenementen.

Stuurgroep Nedersaksisch

Binnen het Nedersaksische taalgebied wordt afstemming gezocht met collega's binnen het Nedersaksische taalgebied. Het betreft het Huus van de Taol in Drenthe, de Stichting Stellingwerper Schrieversronte, de Oaverieselakademie en Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers. Er is een gemeenschappelijke website www.nedersaksisch.com om de samenwerking binnen het Nedersaksische taalgebied te versterken. Daarnaast is samenwerking op het gebied van binnenschoolse educatie een belangrijk thema (Meertmoand, Wiesneus en Nacht van de poëzie).

Visie ontwikkelen

Steuninstellingen

Met regelmaat bezoekt CGTC de vergaderingen van de diverse steuninstellingen en neemt het daaraan actief deel. Waar mogelijk gaat zij de samenwerking aan met deze instellingen om gezamenlijke projecten te ontwikkelen. Via de directeur is CGTC vertegenwoordigd binnen de Gemeenschappelijke Ambitie, waarbij vooral het gezamenlijk onder de aandacht brengen van het belang van cultuur en erfgoed voorop staat en het Overleg Provinciale Erfgoedhuizen Nederland. Daarnaast zijn er samenwerkingsprojecten met NHL/Stenden, de Hanzehogeschool, het Alfacollege, Noordwoord en Levende Talen Nedersaksisch.

Gebruiken en presenteren

Onderwijs / Jeugd en jongeren

In 2022 hebben scholen kennis gemaakt met het educatieve aanbod dat CGTC heeft ontwikkeld. Er is veel vraag naar, zowel in het basisonderwijs als in het voorgezet onderwijs, waardoor moet worden opgeschaald. Daarom wordt in 2023 geïnvesteerd in een educatief medewerker die contactpersoon voor de scholen wordt. Samen met de consulent streektaal wordt een aanpak ontwikkeld om mensen op te leiden die lessen Gronings op de scholen kunnen verzorgen. Daarnaast wordt in 2023 samen met de collega's van wetenschap een Massive Open Online Course (MOOC) ontwikkeld, die mensen enthousiast kan maken om cursussen Gronings te volgen of om wetenschappelijk onderzoek te doen. In 2023 zal duidelijk worden hoe de educatieve activiteiten van basisschool tot onderwijs voor volwassenen in een samenhang kan worden aangeboden.

Voor het primair onderwijs wordt sinds 2019 het tijdschrift *Wiesneus* ontwikkeld. Alle artikelen uit *Wiesneus* zijn in de streektaal geschreven. Er is een Drentse, een Overijsselse en een Achterhoekse versie. Het CGTC is door het Huus van de Taol in Drenthe gevraagd een Groningse editie van het tijdschrift *Wiesneus* te ontwikkelen. Ook in 2023 wordt dit succesvolle project uitgevoerd: in de Meertmoand Streektoalmoand verschijnt de nieuwe editie in het Gronings voor basisscholen in stad en provincie.

Samenleving betrekken

Platformbijeenkomsten

In 2022 wordt onderzoek gedaan naar de wensen van de traditionele achterban, maar ook naar wensen van de potentiële achterban van CGTC. Het is de bedoeling om samen met deze organisaties en personen activiteiten voor het publiek te ontwikkelen, zoals GRN of meertmoand, maar het is ook mogelijk dat daar andere activiteiten bijkomen. Er wordt op dit moment onderzocht aan welke ondersteuning vanuit CGTC behoefte is. Om de doelgroep goed te kunnen bedienen wordt met ingang van 2023 de functie van consulent streektaal uitgebreid met 0,2 fte.

Ook in 2023 streven we ernaar om de wereld van streektaal te verbinden met andere literaire organisaties en festivals zoals met NOORDWOORD, Dichters in de Prinsentuin of bijeenkomsten voor studenten. Op deze manier wordt eveneens gepoogd meer volwassenen en jongeren op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met de Groninger taal en cultuur.

begroting 2023

Baten	2022	2023
Subsidie prov Groningen	364.000	374.000
Voorziening uit reserve		33.176
Projectsubsidies		
Overige baten	45.000	122.500
Som der baten	409.000	529.676

Lasten		
Personeel	301543	470.731
Huisvesting	14.700	11.500
Organisatie	5.500	16.445
activiteiten onderzoek	23.735	
activiteiten publiek	63.522	31.000
Som der lasten	409000	529.676

Algemeen

In deze begroting is uitgegaan van een kostenstijging van 3,5%. In het Voorwoord kunt u lezen op welke wijze we de onzekerheden van dit moment tegemoet treden.

Zoals hierboven al opgemerkt, wordt aan de publiekscant in 2023 extra geld uitgetrokken voor versterking van de educatieve activiteiten en versterking voor de consulent streektaal. Aan de wetenschappelijke kant wordt geïnvesteerd in een extra promovendus. De extra inzet wordt bekostigd vanuit de

financiële reserves.

Na twee jaar samenwerking met Erfgoedpartners, is besloten om de kosten voor organisatie en huisvesting te baseren op de werkelijke kosten en niet op een gefixeerd bedrag. Hierdoor ontstaat een verschil met de begroting van 2022.

Door de inzet van een medewerker voor educatie, kunnen de kosten voor educatieve projecten naar beneden worden bijgesteld. Hierdoor nemen de kosten bij activiteiten af, terwijl de verwachting is dat het aantal activiteiten zal toenemen.

Toelichting bij de Begroting

Overige baten

RUG	35.000
Faculteit der Letteren	10.000
Bijdrage EP inleen personeel	15.000
Bijdrage coördinatie wetenschap	6.000
Bijdrage vanuit reserve wetenschap	54.000
Baten cursussen	2.500

Personeel

Personeel publiek	261.803
Personeel wetenschap	208.928
Activiteiten publiek	
Dag Grunniger Toal	5.000
Moi Forum	5.000
Aanbod cursussen Gronings	5.000
Platformbijeenkomsten	5.000
Educatieve projecten	5.000
Erfgoed In Zicht	3.000
Ondersteuning vrijwilligers	500
Oktober Kindermaand	2.500

ACTIVITEITEN 2023 CGTC

THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Bewaren en behouden	Het Groninger Woordenboek Nieuwe Stijl: <i>Woordwaark</i>: een interactieve taaldatabank en taalomgeving van Groningse dialecten (Zie projectplan)	- De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Wetenschappelijk en algemeen geïnteresseerd publiek	- Taal is de belangrijkste vorm van immaterieel erfgoed - Kennisdeling/Citizen Science - Binding publiek en het werkveld; zorgen voor actieve betrokkenheid en - input bij realisatie/vulling taaldatabank	- Zie projectplan - verder vullen van de database met woordenboeken - Digitaal - Corpus geschreven Gronings Vormgeving webapplicatie	- Wetenschappelijke partners: - Meertens Instituut - Universiteit Groningen - Fryske Akademy` - INT - UB Groningen	- Vermeerdering van kennis over het hedendaagse Gronings - Positieve bewustwording van regio-specifieke taal en cultuur - Basis voor vervolgactiviteiten	2017-2022 (zie projectplan)
Kennis delen	Kwantiteit van het Gronings spreken: Onderzoek naar hoeveel Gronings in verschillende regio's en in verschillende generaties wordt gesproken en in hoeverre dit impact heeft op gezondheid.	- De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Wetenschappelijk en algemeen geïnteresseerd publiek	Onderzoek specifiek naar Nedersaksisch Gronings taalgebruik door middel van een Lifelines-enquête (samenwerking met UMCG) ² <i>Taaltelling van het Gronings</i>; Data verzameld in het Stemmen van Groningen project (ook in Woordwaark)	3e jaar promotieonderzoek - Lifelines-enquête	- Streektaalorganisaties - UMCG (Healthy Ageing)	- Wetenschappelijke artikelen - Publieksartikelen over de resultaten van de taaltelling en - Publieksvoorlichting het onderzoek	2019-2023: onderzoek en proefschrift
	Kwaliteit van het Gronings: Onderzoek naar hoe de dialecten veranderen in het Noorden	- De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Wetenschappelijk en algemeen geïnteresseerd publiek	Onderzoek specifiek naar hoe (snel) de dialecten veranderen qua uitspraak, door nieuwe data te verzamelen via veldwerk met een mobiel laboratorium (promovendus Raoul Buurke) en ook bestaande digitale data te analyseren (Stemmen van Groningen; promovendus Martijn Bartelds)	Promotieonderzoek van twee promovendi (Bartelds en Buurke)	- Streektaalorganisaties - Fryske Akademy - CLCG, RUG	- Wetenschappelijke artikelen - Publieksvoorlichting over het onderzoek (onder meer met mobiel laboratorium)	2019-2023: onderzoek en proefschrift (Bartelds) 2020-2024: onderzoek en proefschrift (Buurke)
	Het maken en evalueren van de effectiviteit van digitale, automatische technieken voor streektaalen	- De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Wetenschappelijk en algemeen geïnteresseerd publiek	Onderzoek specifiek naar hoe goed digitale technieken gemaakt kunnen worden voor het Gronings (dialecten waarvoor minder tekst- en spraakmateriaal beschikbaar is dan voor het Nederlands, of Engels).	- Promotieonderzoek van twee promovendi (de Vries en Bartelds) - Ontwikkeling van tekst-naar-spraakstelsel (CIT project) - Digitalisering van Groningse boeken (i.h.k. van het Spotlight UB project)	- Streektaalorganisaties - CLCG, RUG - CIT, RUG - Universiteitsbibliotheek	- Wetenschappelijke artikelen - Publieksvoorlichting over het onderzoek - Ontwikkelen digitale technieken voor streektaalgebruikers	2020-2024: onderzoek en proefschrift (de Vries) 2019 – 2023: Onderzoek en proefschrift (Bartelds)

THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Kennis delen	Academisch onderwijs: BA studenten van de cursussen Into the local laboratory: cultural heritage en Into the local laboratory: Language, MA studenten van Minorities en Multilingualism en de Research Master Language & Cognition	Studenten Rijksuniversiteit Groningen	- Onderzoekscolleges - Begeleiding studenten	Onderwijs: studenten doen onderzoek m.b.t. de streektaal en worden begeleid	Rijksuniversiteit Groningen, evt. Erfgoedinstellingen in Groningen	- Verbinding universiteit/provincie - Immaterieel erfgoedonderzoek van studenten in de provincie	Doorlopend
	Cursussen Gronings	- De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Algemeen - geïnteresseerd publiek - Op maat: voor bepaalde sectoren als Techniek en Zorg	- Kennisdeling - Deskundigheidsbevordering	- Cursussen op verschillende niveaus - Specifieke cursussen / Workshops - ontwikkelen voor doelgroepen (bijv. zorg, internationale studenten) - Nieuw: Cursus Gronings voor NT2	- Rug - RTV Noord	- Meer belangstelling voor het Gronings - Positieve bewustwording van streektaal en cultuur - Opzetten van een 'ambassadeursgroep' van 'new speakers'	Jaarlijks 4 tot 6 cursusgroepen
	Online Cursussen Gronings	- De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Algemeen - geïnteresseerd publiek - Publiek buiten de provincie - Alternatief corona	- Kennisdeling - Deskundigheidsbevordering	Cursussen op verschillende niveaus	- RUG - RTV Noord	- Meer belangstelling voor het Gronings - Positieve bewustwording van streektaal en cultuur	Jaarlijks 4 cursusgroepen
Kennis delen	Lezingen Groninger Taal & Cultuur (Erfgoed)	- De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Algemeen geïnteresseerd publiek - Geïnteresseerden in immaterieel en materieel erfgoed	- Deskundigheidsbevordering - Kennisdeling - Netwerkfunctie	- Lezingen over de Groninger taal, geschiedenis en cultuur - De K.ter Laanlezing: Jaarlijkse lezing over een actueel onderwerp door een bekende (cultuur)historicus of auteur	- RUG - Groninger Archieven - Erfgoedpartners - Andere partners in het veld: diverse organisaties vragen vanuit een deskundigheid (lezinggevers vragen)	- Kennisdeling - Samenwerking	Doorlopend
	Verslaglegging ontwikkelingen	- De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Algemeen geïnteresseerd publiek	- Uitbouwen rol als expertisecentrum - Deskundigheidsbevordering	Publicatie van boeken en artikelen, zowel digitaal als op papier	- Alle deelnemers in het erfgoedveld - Historici	Kennisdeling	Doorlopend

THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	• Taalwetenschappers MET WIE	WAAROM	WANNEER
Visie ontwikkelen	• Verdere uitwerking en benutting erkenning • Nedersaksisch	• De Groningse taal- en cultuurgemeenschap • Wetenschappelijk en algemeen geïnteresseerd publiek	• Activiteiten met samenwerkingspartners in Drenthe, Friesland, Overijssel en Gelderland (stuurgroep)	• Vergaderingen en conferenties	• Taalunie • Ministerie van BiZa • Sont • Stichting Nederlandse Dialecten • Levende Talen	• - Nationaal netwerk	Reguliere taak
	• Steuninstellingen	• De erfgoedsector: gemeenschappelijke agenda steuninstellingen	• Cross-institutionele samenwerking met andere • steuninstellingen om reden • van effectiviteit en efficiëntie.	• Voorbereiding cultuurnota • Provincie • Opzetten contacten met gemeentes	• Erfgoedpartners • Vrijdag • Bibliotheekcentrale • Cultuur & Educatie	• Versterking en vernieuwing van (uitvoering) beleid doorsamenwerking	Volgens agenda (ca. 10 keer per jaar)
	• Loketfunctie: ondersteunende, adviserende en initiërende rol in het veld	• De Gronings taal- en cultuurgemeenschap • Algemeen geïnteresseerd publiek • Gemeenten in Groningen	• Adviesfunctie • Deskundigheidsbevordering • Professionalisering • Het vergroten van het organiserend vermogen • Het bevorderen van samenwerking binnen de sector • Communicatie • Kennisdeling • Gemeenten: advisering ontwikkelen activiteiten rondom Groninger taal en cultuur in de eigen gemeente.	• Het initiëren van nieuwe activiteiten en ideeën • m.b.t. de erfgoedsector, gevraagd en ongevraagd • Advisering met betrekking tot actuele onderwerpen • Telefonisch, mail en persoonlijk onderhoud • Ondersteuning Activiteiten • en events rondom • Groninger taal en cultuur in de regio/gemeenten in Groningen	• Deelnemers in het erfgoedveld	• Kennisvermeerdering • Netwerkversterking	Doorlopend
Gebruiken en presenteren	• Woordwaark in publieksactiviteiten: De Waarkfebriek (zie ook hierboven onder Kennisdeling)	• De Groningse taal- en cultuurgemeenschap • Wetenschappelijk en algemeen geïnteresseerd publiek • Specifieke doelgroepen: jongeren en ouderen per regio, vergelijking op woordgebruik en uitspraak!	• Kennisdeling • Bevordering samenwerking • Binding publiek en het werkveld; zorgen voor actieve betrokkenheid en input bij realisatie/vulling taaldatabank (bijv. a.h.v. Stemmen van Groningen project)	• Bij alle publieksactiviteiten van CGTC onderzoeken op welke wijze aandacht aan Woordwaark kan worden gegeven. • Vrijwilligers worden ingezet om de resultaten van de activiteiten onder te brengen in	• Andere deelnemers in erfgoedveld waaronder DBNL; Meertens Instituut; Groninger Archieven • Particuliere initiatiefnemers voor activiteiten	• Meer bekendheid, inhoud en betrokkenheid bij Woordwaark door een groeiende groep belangstellenden • Een zo compleet mogelijk overzicht van het Gronings opbouwen, borgen en ontwikkelen	Doorlopend

				eerder, maar nu één weblocatie)			
THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Gebruiken en presenteren	Onderwijs/ Jeugd en jongeren	- Primair en voortgezet onderwijs - MBO - Jeugd en jongeren - Nedersaksische organisaties	- Opzetten programma voor primair en voortgezet onderwijs - Samenwerking: tussen CGTC en onderwijsinstellingen (Gronings in het VO) en met Nedersaksische taalorganisaties (Wiesneus en Klunderloa.nl) - Erfgoed lespakket inclusief Groninger taal en cultuur onderdelen. Schatten van Groningen i.s.m. Erfgoedpartners. Aanbieden aan basisscholen.	- VO start in maart/april - Wiesneus maart - Aanvullende projecten nog nader te bepalen	- Groningse steuninstellingen; scholen en onderwijsinstellingen (leerkrachten); Nedersaksische taalorganisaties en Erfgoedpartners - Alfa College - K & C	- Bevorderen meertaligheid bij jeugd/jongeren; Kennismaking en stimuleren gebruik Gronings; - Kennismaking (im)materieel erfgoed	Doorlopend in 2022
	Literair(e) Event(s)	- Literair geïnteresseerden in Groningen - De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Algemeen geïnteresseerd publiek	- Platform- en netwerkfunctie - Kennisdeling	Een literair event waarin ook in het Gronings geschreven literatuur is vertegenwoordigd. Podium voor schrijvers, poëten, Spoken Word artiesten.	Literaire platforms / organisaties waaronder NOORDWOORD en Studium Generale.	- Springplank voor nieuw (jong) Gronings talent - Sterke betrokkenheid van vrijwilligers - Netwerkversterking (vast) Podium bieden voor Groningstalige literatuur. - Verbindingen leggen tussen verschillende disciplines en (taal)uitingen.	Minimaal twee keren per jaar
Samenleving betrekken	Platformbijeenkomsten	Streektaalsector	- Aanjaagfunctie - Advisering - Deskundigheidsbevordering		De diverse streektaalorganisaties in Groningen	- Kennisdeling - Borgen van erfgoed en cultuur	Twee keer per jaar
	Schriefwedstried	- Algemeen geïnteresseerd publiek - VO	- Deskundigheidsbevordering - Platform- netwerkfunctie - Betrekken nieuwe doelgroepen	Provinciale proza- en poëziewedstrijd voor zowel volwassenen als jongeren	- Scholen - Dagblad vh Noorden en de regionale bladen - St. Grunneger Bouk - Groninger Forum - NOORDWOORD - Bibliotheek	- Meer mensen gaan schrijven in het Gronings - Springplank voor nieuw talent	Nader te bepalen
	Dichters in de Prinsentuin	Algemeen geïnteresseerd publiek	- Platform- en netwerkfunctie - Kennisdeling	Podium voor schrijvers, poëten, Spoken Word en artiesten	NOORDWOORD	- Aanjagen van en podium bieden aan nieuw talent - Netwerkversterking	Nader te bepalen

THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Samenleving betrekken	Sociale media	- De Groningse taal- en cultuurgemeenschap - Algemeen geïnteresseerd publiek	Communicatie	Divers / dagelijks	Erfgoodpartners	- Kennisdeling en laagdrempelige kennismaking met Gronings; - Meer belangstelling bij de 'niet-Groningssprekenden' voor de taal en cultuur uit de eigen regio	Doorlopend

Jaarplan Erfgoedpartners

Erfgoedpartners is de steuninstelling voor materieel erfgoed in de provincie Groningen, met oog voor zowel de behoeften van iedere sector (musea, molens, borgen, orgels, archeologie en publiek) als voor het erfgoed in het algemeen. Accenten liggen op bewaren en behouden, het delen van kennis, het ontwikkelen van visie, het gebruiken en presenteren en het betrekken van de samenleving, waarbij digitalisering steeds belangrijker wordt.

We hanteren de volgende thema's:

Bewaren en behouden

Kennis delen

Visie ontwikkelen

Gebruiken en presenteren

Samenleving betrekken

Als extra thema wordt het Steunpunt Digitalisering genoemd, waarvoor de provincie en OCW afgelopen beleidsperiode extra middelen hebben gereserveerd. Hiermee wordt een digitaliseringscoach aangesteld voor 10 uur per week die erfgoedinstellingen adviseert en contact houdt met het landelijk netwerk. Als provinciaal steunpunt in een landelijk netwerk ziet Erfgoedpartners het als haar taak om de digitale infrastructuur te realiseren waardoor erfgoedinstellingen in staat zijn elkaar en het publiek te bereiken. Hiervoor wordt samengewerkt met de Groninger Archieven, de Universiteitsbibliotheek en het Centrum voor Groninger Taal en Cultuur. De erfenis van de Verhalen van Groningen zal binnen deze structuur een plaats krijgen. De benodigde financiering is nagenoeg gerealiseerd, zodat het project in 2023 kan worden uitgevoerd. Bijzonder is de samenwerking met het Gegevensknooppunt Groningen, waardoor het mogelijk wordt om informatie van erfgoedinstellingen te verbinden met beleidsmatige informatie van provincie, gemeenten en waterschappen. De kennisbijeenkomsten van dit knooppunt op het gebied van digitale ontwikkelingen staan ook open voor medewerkers van erfgoedinstellingen en vice versa zodat hier een mooi sector-overstijgend kennisnetwerk ontstaat.

Digitalisering, publieksbereik en marketing kunnen elkaar versterken. Vanuit de visie "één keer invoeren, overal zichtbaar" investeert Erfgoedpartners in praktische toepassingen voor de erfgoedwereld. Dit sluit aan bij het project Innovatie Musea van de provincie. In 2022 ligt de nadruk op digitaliseren en presenteren van collecties.

Binnen de provincie zijn er meerdere projecten geïnitieerd om de slagkracht van musea te versterken. Hierdoor krijgen musea een flinke duw in de rug, waarbij het belangrijk is dat alle spelers in dezelfde richting duwen en elkaar gedoseerd versterken. Erfgoedpartners zoekt verbinding en afstemming met al deze initiatieven, zodat meerwaarde ontstaat. Het project Innovatie Musea is bij Erfgoedpartners ondergebracht, maar wordt inhoudelijk vorm gegeven door 19 musea. Daarom wordt het project inhoudelijk niet in dit Jaarplan uitgewerkt, maar krijgt het wel een plaats in de Begroting. Vanzelfsprekend zijn er intensieve banden tussen de musea en Erfgoedpartners.

Vanuit het landelijke cultuurbeleid is er veel aandacht voor de ondersteuning van vrijwilligers en voor participatie van de samenleving, ook in relatie tot het Verdrag van Faro. Het Fonds voor Cultuurparticipatie heeft aan de samenwerkende erfgoedhuizen een subsidie verleend om organisaties met vrijwilligers te ondersteunen. Erfgoedpartners en CGTC participeren daarom in www.erfgoedvrijwilliger.nl, een website die niet alleen helpt bij het zoeken van vrijwilligers maar die ook steeds meer inhoudelijke informatie en (digitale) cursussen zal bevatten. Het Overleg van Erfgoedhuizen OPEN werkt aan een onderzoeksopzet voor elke provincie naar de inzet van vrijwilligers. Erfgoedpartners voert deze 0-meting met deze landelijke organisatie in 2023 uit.

Toelichting thema's

Bewaren en Behouden

Goed collectiebeleid en goed onderhoud liggen aan de basis om erfgoed voor latere generaties te bewaren. Het is belangrijk dat een museum weet welke collecties hij heeft en in welke staat zij verkeren. Daarom adviseren onze consultants over het toepassen van MUSIP voor goed collectiebeleid en beheer, het registreren van collecties, verzamel- en selectiebeleid, depotbeheer en veiligheidszorg. Hier is een relatie met het thema 'Kennis delen' en 'Digitalisering'.

Wat betreft monumenten, molens, borgen, groen erfgoed en begraafplaatsen wordt ingezet op delen van expertise en het samenbrengen van belangrijke spelers binnen het netwerk.

Hier is een relatie met het thema 'Kennis delen'. In 2023 wordt samen met de Provincie en de Rijksdienst Cultureel Erfgoed een project uitgevoerd rondom de biotoop van borgen in relatie tot veranderingen in het landschap (energietransitie).

Voor de molens van stichtingen beheerd door vrijwilligers heeft Erfgoedpartners een bijzondere financieringsregeling gerealiseerd met het JB Scholtenfonds. Voor 40 molens wordt de helft van de cofinanciering van de BRIM gerealiseerd. Jaarlijks betreft dit 133.000 euro. Medewerkers van Erfgoedpartners verzorgen de uitvoering. De financiering loopt via de boeken van het Groninger Molenhuis. In 2023 vraagt de inspectie van de roeden van de molens extra aandacht. Dit gebeurt samen met De Hollandsche Molen.

Erfgoedpartners is partner van het Molenbiotoopproject, waarvan Landschapsbeheer Groningen penvoerder is. Zes molens kunnen in dit project hun groene biotoop verbeteren, samen met omwonenden. Erfgoedpartners zorgt voor de coördinatie naar de moleneigenaren en ondersteunt bij het werven van fondsen.

Kennis delen

Erfgoedpartners werkt vanuit de filosofie dat je zo goed mogelijk gebruik moet maken van expertise die binnen het netwerk aanwezig is. Daarom worden provinciale netwerken zoals platforms in stand gehouden, waarbij kennis delen en afstemming centraal staan. Daarnaast zetten we deze overleggen in voor deskundigheidsbevordering. Er zijn platforms voor directeuren, collectie, educatie, moleneigenaren, erfgoed en publiek, borgen, orgels.

De landelijke netwerken functioneren ook als een vorm van deskundigheidsbevordering. Dit heeft niet alleen een positieve uitwerking op het provinciale beleid, maar ook op het nationale beleid dat zo vanuit de provincies wordt gevoed. Daarnaast is er uitwisseling van vakkennis op het gebied van educatie, monumenten, molens, musea, ondersteunen vrijwilligers en digitalisering. Van essentieel belang is dat binnen deze landelijke netwerken instrumenten worden ontwikkeld waarmee kleine organisaties met vrijwilligers en/of betaalde krachten geholpen worden. Dit loopt van een handreiking van de WBTR tot het brandschadewiel of een toolkit voor digitalisering. De website van Erfgoedpartners biedt veel verwijzingen.

Een bijzondere vorm van kennis delen vindt plaats via activiteiten voor het publiek, zoals het Groninger Molenweekend of Oktober Kindermaand. Dit is niet alleen waardevol voor mensen die in Groningen wonen en recreëren, maar ook voor het bewaren van erfgoed. Onbekend maakt immers onbemind.

Visie ontwikkelen

Als steuninstelling heeft Erfgoedpartners een goed overzicht van ontwikkelingen op provinciaal en landelijk niveau. Dit delen we met de andere steuninstellingen. Daarom besteden we ook veel tijd aan het adviseren van overheden en fondsen, maar ook aan het beleidsmatig adviseren van erfgoedinstellingen. Bij voorkeur doen we dat door partijen bij elkaar te brengen. Hierbij is niet alleen sprake van cultuurbeleid, maar ook van erfgoed en ruimte, vrijetijdseconomie en leefbaarheid.

Voor samenwerking met andere steuninstellingen ruimen we als aanjager van de Gemeenschappelijke Ambitie veel tijd en energie in. In 2023 zal de lobby voor een goed provinciaal cultuurbeleid centraal staan, zeker in het licht van de provinciale verkiezingen.

Gebruiken en presenteren

Erfgoededucatie is een belangrijk onderwerp, omdat het waardevol is voor ieder kind om zich met zijn omgeving te verbinden. Daarom wordt ingezet op kwalitatief goede leerstofvervangende educatietrajecten in de omgeving van het kind op de basisschool. Deze manier van werken is intensief, omdat Erfgoedpartners met veel kleinschalige aanbieders werkt en samen met gemeenten, K&C en scholen plannen op maat ontwikkelt, waarbij het ontdekken en onderzoeken van de wereld van het kind centraal staat. Erfgoedpartners faciliteert de centrale inkoop voor scholen en erfgoedaanbieders, zorgt voor onderhoud van het aanbod en geeft advies. Komend jaar wordt geïnvesteerd in een grotere aanstelling voor de educatief medewerker. De vraag van gemeenten en erfgoedinstellingen is groot, terwijl scholen na corona de weg weer moeten terugvinden naar de educatietrajecten.

Groningen heeft veel kleinschalig erfgoed dat goed zichtbaar wordt als je het gemeenschappelijk presenteert. Van oudsher worden voor de sectoren overzichten gemaakt die gretig aftrek vinden zoals het Museummagazine, de borgenbrochure, Klankjuwelen of de Zelfzwichter. Daarnaast zijn er thematische websites die gekoppeld zijn aan www.collectiegroningen.nl. Met onze collega's van het CGTC gaan we komende jaren verkennen hoe we social media beter in kunnen zetten. Met de toerisme-organisaties stemmen we af welke producten toeristen nodig hebben en voegen we toe waarin nu niet wordt voorzien. Op het gebied van digitalisering investeren we vooral in het beschikbaar stellen van informatie voor iedereen die erfgoed wil promoten en vermarkten.

Samenleving betrekken

Erfgoed is datgene wat de inwoners van Groningen zo waardevol vinden, dat ze het willen bewaren voor de toekomst. Dat betreft dus niet alleen traditioneel erfgoed, maar ook erfgoed van mensen die nog niet zo lang hier wonen. Samen Groningen ontdekken, onderzoeken en erover vertellen is iets wat de komende jaren actief gaan uitzetten. Samen met de collega's van CGTC betrekken we mensen bij onderzoek naar taal en gebruiken. Daarnaast gaan we actief andere doelgroepen benaderen, zoals we bijvoorbeeld al eerder deden in Het mooiste van twee werelden wat betreft de orgels of bij het Pronkjewailpad met de molens.

Erfgoedpartners vindt het belangrijk dat bewoners zoveel mogelijk in staat moeten zijn om hun eigen erfgoed te bewaren en presenteren. Daarom zijn er advies-uren voor vrijwilligers om hen wegwijs te maken in de erfgoedwereld om hen bij vragen en problemen te ondersteunen.

Digitalisering

Uitgangspunt voor alle vormen van digitalisering is dat zoveel mogelijk wordt gedigitaliseerd bij de bron en dat dit op een universele manier gebeurt die landelijk is afgesproken waardoor uitwisseling met anderen plaats kan vinden. Eén keer invoeren moet leiden tot zichtbaarheid op meerdere fronten door het leggen van goede verbindingen. Erfgoedpartners wil zorgen voor de goede verbindingen met zoveel mogelijk relevante partners. Dit zowel op het niveau

van erfgoed (collectie Nederland) en landschap, maar ook op het gebied van de vrijetijdseconomie. Komend jaar gaat het project digitaal erfgoed portaal van start om digitale toepassingen zoals websites en apps te voorzien van informatie die rechtstreek bij de bron (de erfgoedinstelling) wordt aangeboden. Dit traject is afgestemd op innovatie musea en op de werkzaamheden van het steunpunt digitalisering, zodat deze trajecten elkaar versterken. Erfgoedpartners is regisseur en bewaakt het overzicht en de samenhang.

Begroting 2023

Baten	2022	2023
Subsidie prov Groningen	434.800	469.994
Overige subsidies		27.500
Projectsubsidies	25.000	288.112
Overige baten	58.460	66.445
Som der baten	518.260	852.051
Lasten		
Personeel	269.100	223.574
inleen	80.000	170.000
vrijwillig	5.000	5.000
Huisvesting	42.000	45.000
Organisatie	42.000	59.365
Overige lasten/activiteiten	78.700	79.000
Projectkosten		270.112
Resultaat	1.460	
Som der lasten	518.260	852.051

Toelichting

Overige subsidies

betreft provinciale subsidie die apart wordt aangevraagd voor het Steunpunt Digitalisering

Projectsubsidies

digitaal erfgoedportaal	138.112
innovatie musea	150.000

Overige baten

opbrengst cursussen	1.000
Baten Museummagazine	10.000
Bijdragen aangesloten organisaties	4.000
Bijdragen Molenvrienden	1.000
Baten educatie	2.500
Opbrengst verkoop materiaal	1.000
Baten klankjuweel	500
Baten ticketservice	10.000
Bijdrage Gemeenschappelijke Agenda	7.500
Bijdrage huisvesting CGTC	11.500
Bijdrage organisatiekosten CGTC	6.445
Bijdrage activiteiten CGTC	6.000
Bijdrage Verhalen van Groningen	5000

Activiteiten

inkoop materialen	3.000
Klankjuweel	9.000
Porti	2.000
Erfgoed InZicht	9.000
OPEN	1.000
Vertegenwoordiging	1.000
uitbetaling ticket	10.000
educatie	2.000
Oktober Kindermaand	7.500
Zelfzwichter	5.000
Molenweekend	2.000
Molenadviesraad	200
Museummagazine	10.000
Adlib/collectie	4.000
LCM	800
Deskundigheidsbevordering	4.000
Gemeenschappelijke Agenda	7.500
Archeologie	1.000

ACTIVITEITEN 2023 ERFGOEDPARTNERS

THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Bewaren en behouden	• Collectieregistratie, behoud en beheer collecties	• Erfgoedinstellingen en hun vrijwilligers en medewerkers die werken met (museale) collecties en historische binnenruimten	• Adviesfunctie t.a.v. museaal beleid en landelijke richtlijnen: museumregister en kwaliteitszorg, behoud/beheer en collectieregistratie • (digitaal) expertise centrum • Professionaliseren en faciliteren sector • Bevorderen samenwerking in- en buiten de sector	• beheer en ondersteuning voor licenties van Adlib Collections (collectieregistratie) voor 15 musea • Advisering op maat • Cursusaanbod	• musea, monumenten met collectie, collectie stichtingen en Universiteit	• Collecties in Groningen goed beheerd en gerestaureerd zodat publiek de collectie kan blijven zien en ervaren.	Gedurende het jaar
	• Onderhoudssubsidies molens	• Stichtingen van vrijwilligers die molens beheren (4 stichtingen, 39 molens)	• ondersteunen samenwerkingsprojecten • Expertisecentrum	• Aanvragen en verdelen subsidie JB Scholtenfonds (€ 133.000)	• Scholtenfonds	• de helft van de benodigde co-financiering van de BRIM wordt zo geregeld; • goed onderhouden molens	Subsidie moet voor 6 jaar worden aangevraagd
	• Bijeenkomsten over onderhoud monumenten en groen erfgoed	• Eigenaren/beheerders borgen en groen erfgoed	• Adviesfunctie • Platform/netwerk	• beleggen informatieve bijeenkomsten • sturen nieuwsbrieven over mogelijkheden subsidie	• RCE • Libau • ERL provincie	• Knelpunten gesignaleerd • Kennis aangereikt • Plan van aanpak mogelijk	Gedurende het jaar op verzoek
	• Advies Molenbiotoop	• Moleneigenaren/beheerders, gemeenten en omwonenden	• adviesfunctie • expertisecentrum	• overleg over situatie met eigenaar en gemeente • Brief met zienswijze of advies	• Hollandsche Molen • Biotoopwachter • Gilde van Vrijwillig Molenaars	• Goede molenbiotoop • Goede afstemming vooraf met gemeente	Gedurende het jaar op verzoek
	• Project Frisse Wind: verbeteren groen rond de molens	• 3 moleneigenaren met 6 molens • gemeenten • omwonenden	• Ondersteunen samenwerkingsprojecten • adviesfunctie • expertisecentrum	• vaststellen en verbeteren biotoop samen met bewoners, molenaars en gemeenten	• Landschapsbeheer Groningen (projectleider) • Groninger Molenarchief	• biotoop in omgevingsplan vastgelegd • bewoners onderhouden de biotoop • biotoop is verbeterd	Project start in 2021 en duurt twee jaar

Kennis delen	Platform directeuren	directeuren 16 musea, aangesloten bij Erfgoedpartners	- platform / netwerk - professionaliseren sector	organiseren platformbijeenkomsten met inhoudelijke thema's op verzoek	verschilt per thema	- uitwisseling kennis en ervaring - agenderen van acties	Twee keer per jaar of vaker als daar aanleiding voor is
THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Kennis delen	Platform educatie	- alle betaalde en vrijwillige medewerkers van erfgoedinstellingen, aangesloten bij Erfgoedpartners - cultuurcoaches gemeenten - collega's steuninstellingen	- platform / netwerk - professionaliseren sector	- organiseren platformbijeenkomsten met inhoudelijke thema's op verzoek - organiseren werkbezoek met expert	K&C Drenthe	- uitwisseling kennis en ervaring - agenderen van acties	Twee keer per jaar of vaker als daar aanleiding voor is
	Platform moleneigenaren	alle moleneigenaren	- platform / netwerk - bevorderen van samenwerking	- organiseren platformbijeenkomst - inventariseren situatie onderhoud - inventariseren molenvrijwilligers	- Libau - Monumentenwacht - De Hollandsche Molen	- uitwisseling kennis en ervaring - agenderen van acties en samenwerkingsprojecten	Drie keer per twee jaar
	Platform borgen	alle 15 borgen	- platform / netwerk - bevorderen van samenwerking	- organiseren platformbijeenkomsten - organiseren themabijeenkomsten - organiseren gemeenschappelijke promotie	- SKBL - RCE	- uitwisseling kennis en ervaring - agenderen van acties en samenwerkingsprojecten	Twee keer per jaar of vaker als daar aanleiding voor is
	Platform archeologie en publiek	musea en stichtingen met een archeologische collectie	- platform / netwerk ondersteunen - samenwerkingsprojecten - bevorderen van samenwerking	- organiseren platformbijeenkomsten - verzorgen gemeenschappelijke presentaties zoals lezingen, podcasts etc.	- Stichting Terpen en Wierden - Universiteit - Stichting Verdrongen Geschiedenis - Libau - Provinciaal Archeoloog - Stadsarcheoloog	- uitwisseling kennis / ervaring - vergroten zichtbaarheid en belang van archeologie - zichtbaar maken van archeologische collecties	Twee /drie keer per jaar
	Platform Collectie	Betaalde en vrijwillige collectiemedewerkers van musea en stichtingen aangesloten bij Erfgoedpartners	- platform / netwerk professionaliseren sector - expertisecentrum	organiseren werkbezoeken met experts	Restauratorenvereniging	- Uitwisselen kennis / ervaring - agenderen knelpunten - inventariseren cursusbehoefte	Eén tot twee keer per jaar

THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Kennis delen	Cursussen	- Vrijwillige medewerkers en bestuursleden - erfgoedinstellingen, overheden en andere belangstellenden.	- adviesfunctie - expertisecentrum - professionaliseren sector - Bevorderen samenwerking in- en buiten de sector	- Molengidscursus in 12 modules. - Adlib opfriscursus - Cursus erfgoeddocent - Workshops/cursussen Digitalisering - Groen Erfgoed Vrijwilligers cursus - Reizend Erfgoed training - Beleid begraafplaatsen - Erfgoed aan tafel - Cursussen op maat/vraag - Ontwikkelen plan pre-teachingvideo's ism CGTC	- O.a. het Gilde voor vrijwillig molenaars - K&C, - Gemeenschappelijke Ambitie, - Landschapsbeheer Groningen, - CGTC, RUG	- bevorderen goed beheer - bevorderen kwaliteit erfgoededucatie - bevorderen gastvrij Groningen - vergroten van kennis over erfgoed	Gepland over het jaar en op aanvraag
	Deelname aan regionale en landelijke netwerken	- direct Medewerkers Erfgoedpartners - indirect: erfgoedinstellingen	- Adviesfunctie (digi) expertisecentrum - Professionaliseren sector - Bevorderen samenwerking in- en buiten de sector	- Overleg Provinciale Erfgoedhuizen Nederland (OPEN) - Landelijk Contact van Museumconsulenten (LCM) - Nationale Molenadviesraad - Netwerk begraafplaatsen Noord-Nederland - Workshops digitalisering - platform veiligheid, interieur en collecties van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed - bijeenkomsten Rijksdienst Cultureel Erfgoed molenbeleid		- Erfgoedsector Groningen maakt actief deel uit van landelijk erfgoednetwerk - Landelijk kennisdelen, ontwikkelingen signaleren, en gezamenlijk optrekken waar van toepassing,	Gedurende het jaar

Kennis delen	Lezingen, excursies	Breed publiek	- gemeenschappelijke zichtbaarheid - bevorderen van samenwerking	- Publiekslezingen Archeologie; - online (inhaal 2020) - fysiek (najaar 2021) - Archeologie-excursie - Podcastproject met archeologie in het landschap	De deelnemers van het platform archeologie en publiek	Publiek betrekken bij erfgoed in de provincie	De lezingen vinden normaal elk najaar/winter plaats de excursie staat ovb gepland in juni.
THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Kennis delen	Erfgoedloper	Medewerkers erfgoedinstellingen, overheden en fondsen	adviesfunctie	maken van digitale nieuwsbrief met alle activiteiten en belangrijke ontwikkelingen		- achterban is op de hoogte van activiteiten - achterban kan anticiperen op nieuwe ontwikkelingen	iedere twee weken
Visie ontwikkelen	adviezen overheden	beleidsambtenaren cultuur, toerisme en erfgoed van zowel provincie als gemeente	- Adviesfunctie - Expertisecentrum	- Adviezen - Spreekuren - Presentaties - Cursussen	- OPEN - Gemeenschappelijke Ambitie	- goede afstemming beleid en uitvoering - krachtige erfgoedinstellingen door goede regelingen	Gevraagd: gedurende het jaar Ongevraagd: bij belangrijke nota's en wijzigingen beleid
	adviezen erfgoedinstellingen	Op vraag van erfgoedinstelling advies over toekomstig beleid in relatie tot eigen mogelijkheden, interne processen en beleid van overheden	- adviesfunctie - expertisecentrum - professionaliseren sector	- Adviezen - Spreekuren - Cursussen - Platform / Kijkje in de keuken	- erfgoedinstellingen - overheden - LCM - Hollandsche Molen	- Realistische bedrijfsvoering - Interne werkprocessen op orde - aansluiting bij nationale standaarden	Op vraag Bij platformbijeenkomsten of cursussen
	adviezen fondsen	- direct: medewerkers en besturen van fondsen - indirect: voor de erfgoedsector	- adviesfunctie - expertisecentrum	- Adviezen - presentaties	- OPEN - LCM - Hollandsche Molen - Kunsten '92 - NDE	goede financiële regelingen die passen bij de sector	Op vraag
	onderhouden netwerken	- direct: eigen medewerkers en beleid - indirect: erfgoedsector	- adviesfunctie - expertisecentrum - professionaliseren sector - bevorderen samenwerking	- bijwonen bijeenkomsten - deelname besturen - deelname expertmeetings - lidmaatschappen	- Marketingorganisaties - Toerisme coöperatie - Hollandsche Molen - RCE - Stichting Kastelen en Buitenplaatsen - Overheden - bedrijfsleven - onderwijs en wetenschap - Zorg	- bevorderen expertise medewerkers - verstrekken goede informatie erfgoedsector - Signaleren kansen en mogelijkheden - vinden van beleids-terreinen met raakvlakken gemeenschappelijke knelpunten en mogelijkheden	Regelmatig wanneer bijeenkomsten worden gepland

Visie	GA: Gemeenschappelijke Ambitie	Gezamenlijke infrastructuur ondersteuning publieksbereik zichtbaar maken	- adviesfunctie - expertisecentrum - professionaliseren sector - vergroten organiserend vermogen - bevorderen samenwerking	- bijeenkomsten - presentaties - website	- Overheden - Netwerkorganisaties als VGG	- optimale afstemming activiteiten - Samen knelpunten oplossen	
ontwikkelen							
THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Gebruiken en presenteren	Erfgoededucatie onderwijs	Erfgoedinstellingen en scholen stad en provincie	- adviesfunctie - expertisecentrum - professionaliseren sector - vergroten organiserend vermogen	- Website educatie met aanbod (>100 projecten) & boeking/ betaalfaciliteit - ontwikkelen van erfgoededucatietrajecten met scholen en erfgoedinstellingen	- K&C - Erfgoedjuffen- meesters - Cultuurcoaches gemeenten - IVAK	kinderen in contact brengen met erfgoed op grotere afstand	Gedurende het jaar
	Culturele mobiliteit	Basisschoolleerlingen	vergroten organiseren vermogen	- Website educatie met aanbod (>100 projecten) & boeking/ betaalfaciliteit - ontwikkelen van erfgoededucatietrajecten met scholen en erfgoedinstellingen	- K&C - Erfgoedjuffen- meesters - Cultuurcoaches gemeenten - IVAK	kinderen in contact brengen met erfgoed op grotere afstand	jaarlijks wordt programma samengesteld
	Oktober Kindermaand	Basisschoolleerlingen	vergroten organiseren vermogen	- samenstellen programma - benaderen alle leerlingen - benaderen alle gemeenten (burgemeestersactie)	- K&C Drenthe - erfgoedinstellingen, kunstinstellingen en kunstenaars	kinderen zonder financiële belemmeringen in aanraking brengen met cultuur	jaarlijks in oktober
	Groninger Molenweekend,	breed publiek	- vergroten organiserend vermogen - bevorderen van samenwerking	- openstelling alle molens met een speciaal programma - gezamenlijke promotie - bijeenkomst molenvrijwilligers	- Groninger Moleneigenaren en vrijwilligers - Pronkjewailpad - CGTC met liederen in streektaal	Molens promoten en daardoor behouden	tweede weekend juni
	Bijzondere orgelconcerten / Het mooiste van twee werelden	breed publiek muzikliefhebbers	- vergroten organiserend vermogen - bevorderen van samenwerking	Bijzondere concerten met nieuwe samenwerkingsvormen	- orgelcommissies O. Vos en Alex Vissering - Urban House - Shantyfestival Appingedam - dansgroep Wildervank	- nieuw publiek voor historische orgels - orgels als interessant instrument onder de aandacht brengen	Gedurende het jaar als corona het toestaat en er voldoende fondsen zijn

	• Zelfzwichter	• Molenwereld en andere belangstellenden	• vergroten organiserend vermogen	• maken van een tijdschrift voor vrijwilligers en liefhebbers	• Molenvrijwilligers	• Ontwikkelingen rondom molens zichtbaar maken • De sector verbinden	3 keer per jaar
	• Erfgoednieuws	• Publiek met interesse in erfgoedactiviteiten	• vergroten organiserend vermogen	• maken digitaal tijdschrift	• musea en andere erfgoedinstellingen	• publiek informeren over activiteiten van musea	1 keer per maand
THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Gebruiken en presenteren	• Orgelagenda	• orgel en muziekliefhebbers	• vergroten organiserend vermogen	• maken digitale orgel-agenda met toelichting concerten in Groningen en Ost-Friesland	• orgelcommissies • Organeum Weener	• liefhebbers krijgen aanvullende informatie over alle concerten • contactmoment met commissies	in concertseizoen iedere 14 dagen in winter iedere maand
	• Websites • www.collectiegroningen.nl • www.groningerborgen.nl • www.groningermolens.nl • www.erfgoednieuws.nl	• Breed (erfgoed) publiek in en buiten de provincie Groningen, • onderzoekers • marketingorganisaties	• professionaliseren sector • vergroten organiserend vermogen • bevorderen van samenwerking	• vervaardigen van goed beeldmateriaal • vervaardigen publieksteksten • inventariseren collecties • publiceren vrij van rechten	• De erfgoedinstellingen in Groningen: musea, borgen, molens, orgels	• collecties worden zichtbaar • musea worden zichtbaar • molens worden zichtbaar • molenarchieven worden gedigitaliseerd • borgen worden zichtbaar • concerten en evenementen worden in samenhang getoond	Gedurende het jaar
	• Publicaties • Museummagazine • Klankjuwelen	• Breed (erfgoed) publiek in en buiten de provincie Groningen • Marketingorganisaties • Hotels en VVV's	• vergroten organiserend vermogen	• verspreiden van publicaties in Noord-Nederland en Noord-Duitsland	• Museumconsulentschappen Friesland, Drenthe, Emsland, Ostfriesland, Elbe-Weser Dreieck, Oldenburg • Organeum Weener • 38 musea	• Aanbod wordt zichtbaar • voor bewoners en gasten	Jaarlijks

					• 46 orgelcommissies		
	• Voorzieningen Ticketsysteem	• Erfgoedinstellingen • orgelcommissies	• professionaliseren sector • vergroten organiserend vermogen	• Aanbieden kosteloos ticketsysteem aan erfgoedinstellingen en orgelcommissies	• Podium Nederland	• Digitale kaartverkoop bereikbaar voor alle erfgoedinstellingen • Publieksfunctie/beleid erfgoedinstellingen versterken door mogelijkheden onderzoek	Gehele jaar
THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Samenleving betrekken	• ondersteunen vrijwilligers	• vrijwillige beheerders van erfgoed, zoals monumentenstichtingen, historische verenigingen, orgelcommissies en kleine musea	• adviesfunctie • expertisecentrum • professionaliseren sector • vergroten organiserend vermogen • bevorderen van samenwerkingsprojecten	• spreekuren • geven van adviezen • deelnemen aan expertgroepen • inrichten website • informatiebrieven	• overheden • fondsen • collega-steuninstellingen • collega erfgoedinstellingen	• mensen betrokken houden bij eigen leefomgeving • eigenaarschap voor erfgoed bevorderen • lokaal draagvlak professionaliseren	afgestemd op vraag doorlopend
	• betrekken nieuwe doelgroepen	• Nieuwe doelgroepen in andere sectoren (zorg), generaties, herkomst; muziekliefhebbers, • Culturele Wandelaars	• Ondersteunen, faciliteren	• Reizend Erfgoed • Schnitger op Sneakers • mooiste van 2 werelden • Pronkjewailpad	• 7 musea • Urban House • Shanty festival Appingedam • Alex Vissering & Olaf Vos • Dansclubs en Orgel • Tocht om de Noord en wandelclubs en ondernemers	• Bereiken nieuwe doelgroepen • breed gedragen waardering voor Groningen • erfgoed als dynamisch gegeven	Gedurende het jaar
Digitalisering	• Steunpunt digitalisering	• Erfgoedinstellingen in Groningen	• adviesfunctie • expertisecentrum • professionaliseren sector • ondersteunen samenwerkingsprojecten • bevorderen samenwerking	• Workshops en cursussen digitalisering • actief verbinden informatiesystemen • advies op maat • opzetten digitale infrastructuur (gemeenschappelijke	• alle soorten erfgoedinstellingen • marketingorganisaties • scholen • jongeren / digitale kunstenaars	• erfgoed zichtbaar en bruikbaar maken • Waardering voor erfgoed als waarde is toegenomen • erfgoedinstellingen zijn in staat gegevens op universele manier beschikbaar te stellen	gehele jaar

	• Versterken digitale infrastructuur	• Marketing Groningen • Regiomarketing • Marketing Wadden • Archieven • Universiteit	• professionaliseren sector • vergroten organiserend vermogen • bevorderen van samenwerking	websites en softwarepakketten) • actief partners opzoeken en digitale uitwisseling regelen	• alle partijen die iets met erfgoed willen doen • Focus ligt op erfgoed & toerisme en erfgoed & zorg	• Eén keer invoeren: overal zichtbaar gerealiseerd voor Marketing Groningen en Orgelwebsite • Daarna sluiten andere partijen aan	gehele jaar
THEMA	WAT	VOOR WIE	HOE /RELATIE STEUNFUNCTIE	WELKE ACTIVITEIT	MET WIE	WAAROM	WANNEER
Digitalisering	• Digitaal toegankelijk voor iedereen	• alle erfgoedinstellingen om te beginnen met Erfgoedpartners	• professionaliseren sector • bevorderen van samenwerken • vergroten organiserend vermogen	• websites van Erfgoedpartners en 2 pilotinstellingen aanpakken op gebied van inrichting, vormgeving en taalgebruik	• erfgoedinstellingen • zorginstellingen • belangengroeperingen, • scholen • bibliotheken (laaggeletterdheid)	• Informatie is voor iedereen te begrijpen, te lezen/horen, bereikbaar • informatie is gecontroleerd • informatie is vrij toegankelijk en gratis te gebruiken	gehele jaar

